

N. IORGA ȘI AMERICA

Gheorghe I. Florescu

„Căci suntem în țara unde zilnic se fac minunile, unde improvizările închipuirii se prefac în realități solide și spornice. Nicăiri omul n-a fost mai creator decât aici, nicăiri n-a avut mai mult sentimentul că *el* face”.

N. Iorga

Summary: At the beginning of his scientific activity, America represented for Nicolae Iorga a space without a particular interest as a historian. However, since the first years of the twentieth century, the New World became gradually a new subject for his researches. Such a significant change of attitude was certainly caused also by the existence of a Romanian community on the over-Atlantic land. This community founded the Nicolae Iorga Club, on November 21, 1909, in Indiana Harbor, Indiana.

First of all, it is important to mention the fact that, on the eve of the First World War, the United States of America affirmed themselves as a country with uncontested power of decision in the evolution of the whole world of that period. Under such an international conjunction, the great Romanian historian understood that America will play an important role in the development of the international conflict that started in the summer of 1914. This is why Iorga was among the Romanian parliamentary members gathered on June 20, 1917, in the hall of the National Theater in Iași, in order to welcome the „American messengers” lead by General Hugh L. Scott. After the end of the WWI, a larger opening of Romania toward America became more obvious. Therefore, in 1921, Iorga drew the attention of the public to the fact that America was now representing the „entire world’s conscience”. His interest in the Romanian communities living beyond the Ocean and in the Romanians who crossed the Atlantic to work temporary in USA, grew considerably.

Iorga was a remarkable personality in that time, well known by scientific and political circles in Europe. Therefore, the fact that he accorded so much attention to America was largely noticed and it was regarded as a logical and necessary attitude in connection with the national interests of Romania. The Romanian community in Indiana Harbor decided in 1929 to invite the great historian at the events organized to celebrate two decades since the „Nicolae Iorga” Club was founded. Iorga eventually crossed the Ocean by boat and landed in New York City on January 27, 1930. He visited two days later the

headquarters of the famous *The New York Times*, and talked with Adolph S. Ochs, a very well known American mass media representative. Iorga also traveled to Washington D.C., where, on the beginning of February 1930, was welcomed by Herbert C. Hoover, the President of United States. The Romanian historian participated to the festivities held on February 10 and 11, 1930, and dedicated to the anniversary of two decades of the „Nicolae Iorga” Club in Indiana Harbor, Indiana.

A long travel in America followed the staying in Indiana Harbor. Iorga visited several Romanian communities, universities and other places, gave talks, met important American officials, and left the New World on March 20, 1930.

The American visit had a particular significance for N. Iorga, significance acknowledged more than once. After his return in Romania, he gave talks about the New World and wrote articles and books about it. He considered America a space unique from many points of view, and he thought its future will affect the entire world.

We included in the attachments the letter of August 31, 1929, addressed to the „Nicolae Iorga” Club, where he referred to his decision to visit America. We also added some articles published by *The New York Times* during his visit and after that, until 1940, articles unknown yet but very interesting even today.

Keywords: *N. Iorga, America, New York Times*

Pentru N. Iorga, Lumea Nouă a reprezentat un tărâm mirabil, prin evidenta sa propensiune inițiativă, de care s-a apropiat cu prevedere, descoperind-o, treptat, cu mult înainte de a ajunge să traverseze Atlanticul. La început, și-a imaginat-o, paradoxal sau doar părelnic, ca pe un spațiu aflat dincolo de marginile aspirațiilor sale istoriografice, preocupat fiind de explorarea Lumii Vechi, al cărei fiu era. Treptat, însă, în mintea sa a încolțit gândul de a ajunge cândva să pună piciorul pe tărâmul acela mirific, puțin cunoscut încă de mulți europeni, dar râvnit cu obstinație de cei pentru care universul acelei vremi nu se rezuma doar la aria bătrânului continent. Auzise și citise încă din copilărie despre „țărâmul de dincolo” de limitele vremelnice ale cunoașterii, care va deveni, treptat, o țintă întru investigare și un termen de comparație, cu sens explorator și întregitor, deopotrivă¹.

¹ În 1890, apărea, la Botoșani, Benjamin Franklin, **Știința lui Moș Albu. Meșteșugul de a face stare (Drumul la California)**, Traduse de Avocatul Ioan N. Licu, Botoșani, Tip. „Concurența”. Vezi și Nicolae Iorga: „Cine e Benjamin Franklin?”, în Gheorghe I. Florescu, **Nafragiile întrebării. Oameni și cărți**, Iași, Editura revistei „Convorbiri

Înainte de a-și propune să elucideze ce reprezenta „*the New World*” pentru un european, N. Iorga a încercat a se apropia de America prin ceea ce se știa despre ea la un moment dat, cu intenția de a evidenția semnificația Lumii Noi pentru sfârșitul secolului XIX și începutul celui următor. În 1905, bunăoară, scriind despre Schiller, cu ocazia manifestărilor dedicate împlinirii primului veac de la dispariția aceluia care scrisese **Odă bucuriei**, N. Iorga observa că „întreg neamul german a pomenit printr-o măreață serbare, care s-a întins, se poate zice, dela un capăt al Europei la celălalt, a încălzit o parte din *America Nouă* (subl.ns.) și a găsit răsunet în atâtea puncte din alte continente [...]. Dintre câte popoare trăiesc pe lume, observa el, nu e unul care să aibă o viață mai armonică, mai echilibrată, și printr-aceea că la dânsul curentul spre bunurile materiale ale vieții e totdeauna precumpănit de iubirea statornică, în forme neconținut nouă, pentru ideal: pentru adevărul cugetării, pentru elaborarea științei, pentru îndeplinirea frumuseții. Aici nu e ca în *America de Nord* (subl. ns.), unde un biet suflet de împrumut tremură ticălos în uriașul trup, care se luptă pentru tot mai multă hrană”². Așadar, la acea dată, când nu se încheiase primul lustru al secolului XX, americanul era încă „un biet suflet de împrumut” pentru țara sa, care nu se putea compara cu Germania. Așa continuau a gândi mulți europeni, la acea dată, despre lumea de dincolo de Ocean. Doi ani mai târziu, însă, istoricul roman va nota că „America, și împreună cu dânsa, toată lumea de limbă engleză, serbează o sută de ani de la nașterea lui Henry Wadsworth Longfellow, pe care istoria literaturilor universale îl va pune foarte sus când se va judeca, în deplină siguranță, partea ce au avut-o scriitorii în crearea simțirii și moralității vremilor noi”³. Dar, spre deosebire de Schiller, care trăise în Germania – țară cu o veche tradiție în poezie –, autorul cunoscutelor **Ballads and other Poems** (1841) s-a străduit să scrie „în cea mai dulce și mai ușoară limbă engleză, de un American pentru Americani [...]”. În altă țară, la un adevărat popor, în alte vremi de avânt al cugetării, el ar fi întrebat mai mult sufletul său însuși și ar fi râvnit mai sus, ar fi gândit mai bărbătește asupra tainelor”⁴.

literare”, 2010, p. 19-30.

² N. Iorga, **Serbările pentru Schiller**, în **Oameni cari au fost**, I, Studiu introductiv de Valeriu Râpeanu, Ediție critică, note și comentarii de Valeriu Râpeanu și Sanda Râpeanu, Galați, Editura „Porto-Franco”, 1994, p. 83.

³ **Ibidem**, p. 164.

⁴ **Ibidem**, p. 165-166.

Fără a-i fi reproșat numaidecât ceva în mod explicit lui Longfellow, Iorga nu putea trece indiferent peste faptul că America nu era asemenea Germaniei, adică „un adevărat popor”, unde poezia ajunsese „în alte vremi de avânt al cugetării”. Deși poetul din Lumea Nouă se născuse cu o jumătate de secol mai târziu decât Schiller, poezia acestuia din urmă era superioară totuși aceleia a scriitorului de dincolo de Ocean. Dacă, vorbind azi despre America, suntem înclinați nu doar să acceptăm, ci chiar să încercăm a demonstra că ea se află înaintea Europei, din multe puncte de vedere, în 1905 sau 1907 situația nu era aceeași. Iar N. Iorga se număra printre cei care erau convingeți că așa stăteau lucrurile, atunci.

Cu timpul, însă, această ierarhizare contextuală s-a modificat, evident, deoarece peste un sfert de secol sau mai devreme chiar, lumea ajunsese a arăta și mai ales a gândi altfel, fără a renunța, desigur, la nuanțările de rigoare, într-un tot firești și oricând explicabile. La apropierea istoricului român de Lumea Nouă și chiar la o familiarizare treptată cu ea au contribuit, în mod firesc, progresele realizate de Statele Unite ale Americii, dar și afirmarea comunităților românești apărute în această țară, pentru care marele istoric nu era un necunoscut. Așa, bunăoară, filiala din Garrett, Indiana, a societății culturale Transilvăniana, din Indiana Harbor, Indiana, a înființat în 1909 Clubul Tineresc de Cultură „Nicolae Iorga”, care a început a edita în același an revista *Calicul American*⁵. La 21 noiembrie, același an, „un grup de tineri români, imigranți din părțile Ardealului, compus din 26 de membri”, a fondat Clubul „Nicolae Iorga”, din Indiana Harbor și East Chicago, cu intenția de a acorda „ajutor și cultură” românilor din zonă⁶. Peste aproape doi ani, adică la 19 septembrie 1911, clubul respectiv a primit „actul de încorporare, ca Persoană Morală, de la Statul Indiana”, iar la 20 decembrie 1920, același club trimitea Reginei Maria suma de 500 de dolari „pentru copiii orfani și majestatea sa mulțumește prin o scrisoare semnată de mână proprie, clubului *Nicolae Iorga*, pentru generosul dar”⁷.

Fără îndoială că la acea dată America nu-i era străină lui N. Iorga, care s-a simțit atras de o experiență unică, din multe puncte de vedere,

⁵ Aurel Sasu, **Cultura română în Statele Unite și Canada, III, Societățile culturale**, Cluj, Editura Limes, 2002, p. 127-128. În 1910, Clubul s-a transformat într-o societate intitulată „Ștefan cel Mare”.

⁶ **Istoria Uniunii și Ligei Societăților Române de Ajutor și Cultură din America, 1906-1931**, Cleveland, Ohio, Tipografia ziarului America, 1931, *passim*.

⁷ *Ibidem*, p. 65.

după ce, mai ales, „distanța” dintre S. U. A. și România a ajuns, treptat, a nu mai fi aceea de altădată⁸. Nu întâmplător, la 20 iunie 1917, el se afla printre parlamentarii prezenți în sala Teatrului Național din Iași, care i-au primit pe „solii americani”, aceia care „ne-au înălțat sufletește [...] și ne-au dat impresia cea mai exactă a *forței* alături de care luptăm”. În seara aceleiași zile, va consemna în jurnalul său „venirea americanilor”, după ce-l ascultase pe generalul Hugh L. Scott⁹.

Treptat, va lăsa a se înțelege că America devenise pentru el „altceva” decât fusese înainte de război, adică o țară care va avea în viitor o semnificație deosebită pentru întreaga umanitate. Scriind despre George Washington, primul Președinte al Statelor Unite ale Americii, atrăgea atenția asupra faptului că „a sosit momentul ca Noul Continent să-și fixeze locul pe care-l avea, nu numai prin muncă și avuție, dar și prin concepțiile politice și energia cu care e în stare, nu numai a le enunța prin gura elocventă a unui profesor, dar a le și împlini prin brațele vânjoase ale unui milion de soldați în mijlocul societăților omenești viitoare, împăcate și prinse într-o tovărășie care să poată fi pentru unii o glorie, unită și cu o datorie corespunzătoare, dar pentru nimeni o robie.

Vor rămânea Statele-Unite numai creditorii, se întreba el în anul în care se va încheia războiul, sau vor reprezenta ele forța morală directivă, așa cum ambiționează așa de mult și cum atâta au să ambiționeze?”¹⁰. Atent, ca întotdeauna, cu nuanțele și propunând o înțelegere exactă a noului curs al relațiilor internaționale, când Americii i se rezervase un loc distinct și întru totul justificat în politica lumii, Iorga va continua să rămână obiectiv în judecarea unui context deosebit de complex.

Interesul său pentru America s-a amplificat, invariabil, și după încheierea războiului, când a afișat o mai mare atenție comunităților

⁸ Cf. Gheorghe I. Florescu, **Studiul relațiilor româno-americane: realizări și perspective**, în **Relații româno-americane în timpurile moderne**, Volum editat de Gheorghe I. Florescu, Iași, Editura Universității “Al. I. Cuza”, 1993, p. 19-89.

⁹ Gheorghe I. Florescu, **Raporturi româno-americane în anii primului război mondial. Misiunea Hugh L. Scott (1917)**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A.D. Xenopol*, II, Iași, XXV, 1988, p. 283-301; vezi și **Sosirea misiunii americane în Iași**, în *Evenimentul*, Iași, 21 iunie 1917, p. 1; **America și România**, în *Mișcarea*, Iași, 22 iunie 1917, p. 1; N. Iorga, **Misiunea Americii**, în *Neamul Românesc*, Iași, 23 iunie 1917, p. 1.

¹⁰ N. Iorga, **Amintirea lui Washington**, în **Oameni cari au fost**, II, 1996, p. 328-332. Vezi și **Theodore Roosevelt**, în *Ibidem*, p. 310.

românești de dincolo de Ocean¹¹. În 1921, scriind despre acestea, atrăgea atenția asupra faptului că America reprezenta „conștiința lumii întregi”, „țara în care vă aflați voi, fraților, și căpătați cinstită răsplată ostinelilor voastre”¹².

Publicând, în același an, un articol dedicat lui Wilson, la moartea acestuia, omul politic român a trecut cu înțelegere peste vechile recriminări, evidențiate de atitudinea afișată uneori de fostul președinte al S. U. A. față de drepturile reclamate de România la Conferința de Pace, recunoscând că „a murit omul prin ale cărui idei [...] trăim noi astăzi între hotarele Statului național *aproape deplin* (subl.ns.), întemeiat prin voința însăși a marii majorități de locuitori ai lui”, considerându-l pe cel de-al 28 -lea Președinte al Americii „un binefăcător al omenirii”¹³.

La 5 ianuarie 1926, apoi, prefăcând o carte despre români și America, el, pentru care Lumea Nouă nu mai era doar un miraj ce refuza parcă orice comparație, scria că „într-o vreme când o nație trebuie să se preocupe de orice membru al ei, oriunde s-ar găsi, pentru a-l purta după puțină în comunitatea ei morală, ne gândim la grupele de Români sămănate de jur împrejurul nostru.

Și bine facem. [...]

Dar, [...] uităm prea adesea pe aceia cari, în dorința de a-și încerca puterile în marile Stadii de întrecere ale lumii, se află dincolo de Ocean.

Și aceia nu sânt numai țărani, ci, luați din toate clasele, ei formează o societate complectă”¹⁴. Sfatul său, recomandat de mai multă vreme, era acela de a nu uita că acei români reprezentau „o societate complectă”, care nu trebuia abandonată, ci ajutată.

După Primul Război Mondial mai ales, N. Iorga s-a arătat interesat

¹¹ Cf. N. Iorga, **Ziare românești din America**, în *America*, Cleveland, Ohio, 25 iunie 1919, p. 1.

¹² N. Iorga, **Scrisori către românii din America. 1921-1924**, Cleveland, Ohio, Tipografia ziarului *America*, f.a., p. 9. A continuat să colaboreze la același ziar, publicându-și scrisorile, acolo, până în 1927.

¹³ N. Iorga, **Wilson**, în **Oameni cari au fost**, III, 1997, p. 128.

¹⁴ **Românii în America**, de Șerban Drutzu în colaborare cu Andrei Popovici, cu o prefată de D-l Prof. N. Iorga, București, „Cartea Românească” S.A., 1926, p. 3. Gheorghe I. Florescu, **Românii în Statele Unite și Canada**, în *Anuarul Institutului Român de Istorie Recentă*, București, Volumul II, 2003, p. 327-361. Al. Nemoianu, **Nicolae Iorga and the Romanian-American community**, în *Information Bulletin*, March-April 1995, Jackson, Michigan, p. 20; Eugene S. Raica, Al Nemoianu, **Nicolae Iorga and the Romanian-American Identity**, în Idem, April-June 2002, p. 10-12, 14-15.

din ce în ce mai mult de experiența Lumii Noi și de românii care, „în dorința de a-și încerca puterile în marile Stadii de întrecere ale lumii, se află dincolo de Ocean”, așa cum remarcă el în 1926¹⁵. Numele său a devenit la un moment dat cunoscut românilor americani, fiind citat de presa curentă și de unele publicații din S.U.A., pentru activitatea publică și, în egală măsură, pentru unele dintre realizările sale științifice. În toamna anului 1926, de pildă, Gardiner Harding îi prezenta în *The New York Times* cartea **A History of Rumania: Land, People, Civilization**¹⁶. Treptat, dialogul istoricului și omului politic român cu comunitățile românești de dincolo de Ocean a devenit o permanență, cu o tentă programatică chiar, afișată din ce în ce mai evident¹⁷.

Personalitate predominantă a epocii, cunoscut în cercurile științifice și politice ale Europei, apropierea sa de America a venit ca o exigență firească mai întâi și necesară după aceea, privită dintr-o perspectivă personală, dar mai ales din una cu accepțiune națională. Câteva dintre individualitățile politice, științifice și artistice ale țării ajunseseră să traverseze deja Oceanul, pentru a cunoaște Lumea Nouă și „a pune România pe hartă”, cum pretindea Regina Maria¹⁸. După 1918, distanța dintre București și țărmul estic al Americii nu mai părea așa de mare ca înainte de Marele Război. În mod sigur, N. Iorga ajunsesese între timp a aspira la o traversare a Atlanticului, pentru a se confrunta cu un spațiu devenit emblematic, „unde-și găsiseră de lucru atâția harnici țerani ai noștri din Ardeal, uneori și din Bucovina”, despre care recunoștea că „n-avem decât ideile vage și în mare parte false ale europenilor”¹⁹. Scrisese, până la acea

¹⁵ Cf. N. Iorga, **My Country**, Detroit, 1920; Idem, **Scrisori către Românii din America**, Cleveland, Ohio, <1924>.

¹⁶ Gardiner Harding, **Rumania's Stormy History**, Translated from the Second Enlarged Edition by Joseph McCabe, 284 p., New York, Dodd, Mead & Co., 1926, în *The New York Times*, October 24, 1926, p. 3.

¹⁷ Cf. Dumitru Vitcu, **Relațiile româno-americane timpurii (Convergențe-divergențe)**, București, Editura Albatros, 2000; **100 Years of American-Romanian Relations**, I, edited by Radu R. Florescu, Roma, Editrice Nagard, 1980; vezi și excelentul excurs întreprins pe această temă de Ion Stanciu: **În umbra Europei. Relațiile României cu Statele Unite în anii 1919-1939**, București, Silex, 1996, p. 230-186.

¹⁸ Cf. Maria, Regina României, **Însemnări zilnice (1 ianuarie – 31 decembrie 1926)**, Volumul VIII, Traducere de Sanda Ileana Racoviceanu, Îngrijire de ediție, Cuvânt înainte și note de Vasile Arimia, București, Editura Cognitia, 2010, p. 322-427.

¹⁹ N. Iorga, **O viață de om așa cum a fost**, Ediție îngrijită, note, comentarii de Valeriu Râpeanu și Sanda Râpeanu. Studiu introductiv de Valeriu Râpeanu, București, Editura

dată, despre unele personalități politice și culturale ale S.U.A., se întâlnise cu unii dintre oficialii americani ajunși în România în timpul războiului și după aceea, trezindu-i-se curiozitatea și apoi dorința de a se confrunta cu o „lume” către care se îndreptau marile așteptări și speranțe ale multor europeni. În cele din urmă, însă, în adoptarea deciziei de a vizita America, un rol important l-a avut comunitatea românilor americani, cu care era în contact și despre care scrisese de mai multe ori²⁰.

De fapt, înainte de a-și fi propus un asemenea „drum”, idea îi fusese sugerată – în mod expres chiar și nu o singură dată – de românii americani. Dacă nu s-a dat curs mai înainte unei invitații în acest sens, vina posibilă nu putea fi imputată numaidecât cuiva anume. În acea vreme, o vizită în America era mult mai complicată decât azi. O atare experiență, care, în viziunea lui Iorga, nu era în primul rând un voiaj de plăcere, presupunea o pregătire specială, atât din partea istoricului, cât și din partea comunităților românești care urmau a-l primi. Apoi, chiar dacă acordul nu avea un caracter oficial, punerea sa în practică reclama stabilirea prealabilă a unui calendar, în care trebuiau precizate acțiunile ce urmau a se consuma și maniera desfășurării lor.

După unele tatonări aleatorii, nu lipsite de sens, românii din Indiana Harbor, Indiana, au decis în 1929 a-l invita pe istoric la manifestările prilejuite de aniversarea a două decenii de la fondarea Clubului care îi purta numele²¹. Așa se explică faptul că la 31 august 1929 el se adresa Clubului „Nicolae Iorga”, precizând că „aș încerca să vin la d-voastră prin *Ianuar 1930*”, întrucât, Profesorul William A. Craigie îi scrisese că se „dorește vizita mea”. Chiar dacă tonul scrisorii părea a fi unul de atenționare fortuită, precizările ulterioare lăsau a se înțelege că Iorga se decisese la acea dată a traversa Oceanul, recomandându-le lui Andrei

Minerva, 1984, p. 519.

²⁰ Cf. N. Iorga, **Scrisori către românii din America, 1921-1924**, *passim*. Vezi și Ion Stanciu, **În umbra Europei. Relațiile României cu Statele Unite în anii 1919-1939**, București, Silex, 1996, p. 231 și urm.; Mircea Răceanu, **Cronologie comentată a relațiilor româno-americe. De la începutul cunoașterii reciproce până la prăbușirea regimului comunist în România, 1989**, București, Silex, 2005, p. 72 și urm.; Lucian Boia, **Nicolae Iorga și Statele Unite ale Americii**, în *Revista de istorie*, București, Nr. 8, 1976, p. 1153-1173.

²¹ Cf. **Album comemorativ pentru serbările aniversare de 20 de ani a clubului „N. Iorga”**, Indiana Harbour, East Chicago, Indiana, 1930.

Rusu și Nicolae Bechea că, deja, „s-ar putea anunța conferințe”²². În cele din urmă, vizita a fost perfectată, fiind considerată un eveniment deosebit de către românii americani și de oficialitățile bucureștene²³.

N. Iorga a debarcat în New York City la 27 ianuarie 1930, fiind întâmpinat de Carol A. Davila, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României la Washington, D.C., George Boncescu, consilier economic, Nicolae Benchea, profesor, și Iacob Rosenthal, fost director al *Adevărului*, dar și de unii ziariști americani²⁴. În ziua următoare sosirii în America, el s-a întâlnit cu „un grup de Evrei cari vreau să știe ceva despre țară.. Șeful lor, Wolfsohn, se interesează cu de-amănuntul de împrejurările de acasă”²⁵. *The New York Times* a publicat în aceeași zi un text intitulat **Prof. Iorga here, talks of peace**²⁶.

Un moment important al sejurului său new-yorkez l-a reprezentat vizita făcută în ziua de 29 ianuarie 1930 la redacția celebrului cotidian *The New York Times*, ocazie cu care a participat și la un dejun oferit de Adolph S. Ochs, cunoscutul om de presă american, care „întreabă pe fiecare dintre oaspeți despre impresiile lor. [...] Vrând să știe ce m-a frapat mai mult pe mine aici, îi răspund că puterea morală, care mișcă această enormă mașină”²⁷. În ziua următoare, a fost invitat de Columbia

²² Ion Stanciu, *op.cit.*, p. 254. Vezi și *Album comemorativ...*, scrisoarea lui M.N. Boeriu către N. Benchea, din 8 noiembrie 1929.

²³ Ion Stanciu, *op.cit.*, p. 254-255. Vezi și Cornelia Bodea, **Corespondența lui Nicolae Iorga cu românii-americani. Despre vizita marelui istoric în Statele Unite**, în *Revista de istorie*, București, Nr. 5, mai 1983, p. 510-518; G. Stănculescu, **Vizita d-lui profesor Nicolae Iorga în America**, în *Calendarul național al ziarului „America”* 1931, p. 147-154; Nicolae Iorga, **America și românii din America. Note de drum și conferințe**, Vălenii de Munte, Așezământul tipografic „Datina Românească”, 1930.

²⁴ N. Iorga, **Pe drumuri depărtate**, Vol. III, Ediție critică îngrijită, selecția textelor, note și postfață, comentarii de Valeriu Râpeanu, București, Editura Minerva, 1987, p. 15; Ion Stanciu, *op.cit.*, p. 255; **O vizită a d-lui Iorga la „New York Times”**, în *America*, 3 februarie 1930, p. 1; **Leo Wolfson despre vizitele d-lui profesor Iorga**, în *America*, 7 februarie 1930, p. 1-4; N. Iorga, **Memorii (Agonia regală și Regența)**, Vol. V, București, Editura „Națională” S. Ciornei, 1932, p. 379-388.

²⁵ N. Iorga, *op.cit.*, p. 379.

²⁶ *The New York Times*, January 28, 1930, p. 9.

²⁷ *Ibidem*. Vezi și **O vizită a d-lui Iorga la „New York Times”**, în *America*, 3 februarie 1930, p. 1; N. Iorga, **O viață de om așa cum a fost**, p. 519. Meyer Berger, **The Story of the New York Times. The First 100 Years. 1851-1951**, New York, Arno Press, 1970, p.v și urm.; Max Frankel, **The Times of My Life and My Life with The Times**, New York, Random House, Inc., 1999, *passim*; Edwin Diamond, **Behind the**

University, fiind primit de președintele acesteia, Murray Butler²⁸. La 2 februarie 1930 ajunsese deja în Washington, D.C., pentru ca o zi mai târziu să participe la o recepție, „cu mulți diplomați și altă lume americană”, unde a prezentat o conferință despre România²⁹. Un moment important al prezenței sale în capitala Lumii Noi l-a reprezentat primirea de către Herbert C. Hoover, Președintele S.U.A.³⁰. Apoi, la 6 februarie, a prezentat o conferință la Universitatea de Stat din Washington, D.C.³¹.

În zilele de 10 și 11 februarie 1930 a participat la programul dedicat împlinirii a două decenii de la fondarea Clubului „Nicolae Iorga”, din Indiana Harbor, Indiana, considerat o „mișcătoare manifestație națională”, deschisă de o „recepție la Primărie, cu ministrul României”, pentru ca seara „să explic – așa cum nota el – coloniei românești împrejurările de la noi.

În jurul steagurilor românești s-au adunat acelea ale coloniilor prietene”³².

După încheierea programului aniversar rezervat Clubului „N. Iorga”, vizita sa a avut în vedere contactarea comunităților românești și a diferitelor universități americane, prilej cu care s-a adresat atât românilor americani, cât și unor intelectuali ai Lumii Noi³³. „În curs de aproape două luni [...], am străbătut o foarte largă parte a Americii de Nord”, va recunoaște el, revenind „la New York, unde am stat mai multă vreme fără să am iluzia că o întreagă lume, așa de variată [...], se rezumă la uriașa cetate [...]; am cercetat uriașa improvizație de la Chicago [...], i-am cercetat suburbiile locuite de muncitorii români” etc.³⁴. „Cu această prețioasă experiență mă întorceam din America, în mart 1930”³⁵.

Pentru N. Iorga, „descoperirea Americii” a avut o semnificație greu comparabilă pentru anul 1930, întrepătrunsă fiind de o anume tentă mesianică, sugerată de o perspectivă proprie țării sale. America

Times. Inside the New York Times, Chicago, University of Chicago Press, 1995.

²⁸ N. Iorga, **Memorii**, Vol. V, p. 380.

²⁹ **Ibidem**.

³⁰ Ion Stanciu, **op.cit.**, p. 255.

³¹ N. Iorga, **Memorii**, Vol. V, p. 380.

³² **Ibidem**, p. 381. Vezi și Aurel Sasu, **Comunitățile românești din Statele Unite și Canada**, Cluj-Napoca, Editura Limes, 2003, p. 250. Vezi și Mircea Răceanu, **op.cit.**, p. 113.

³³ N. Iorga, **Memorii**, Vol. V, p. 381-388.

³⁴ Idem, **O viață de om așa cum a fost**, p. 519.

³⁵ **Ibidem**, p. 524; Aurel Sasu, **op.cit.**, p. 117-125.

„desenată” de el era un tărâm așezat pe o hartă spirituală de un român, în ultimul an al celui de-al treilea deceniu al secolului XX. Și nu unul oarecare, bineînțeles. Între el și preotul Samuel Damian, acela care a traversat Atlanticul în 1748, cu intenția de a-l întâlni pe Benjamin Franklin³⁶, există o legătură tainică, pe care o uităm, adeseori, sau nu-i cunoaștem semnificația adevărată.

Să ne amintim că la 3 iulie 1917, adică într-o zi tristă din timpul Primului Război Mondial, N. Iorga l-a ascultat pe generalul Hugh L. Scott, șeful Statului Major al armatei americane, care venise la Iași pentru a-i încuraja pe români să continue lupta alături de Antantă, deci și de țara sa. Ca descendent direct al lui Benjamin Franklin, generalul american reînnodea, prin vizita sa, o legătură greu de imaginat, asociind patru personaje din epoci diferite, între care a existat o contingentă nu doar posibilă, ci prestabilită și, poate, mai mult decât atât, chiar preeminentă: Benjamin Franklin, Samuel Damian, Hugh L. Scott și N. Iorga. Fără a bănuî o asemenea punere în scenă, care nu este într-un tot o întâlnire fictivă, ci o corespondență edificatoare, deci posibilă și necesară, Iorga a acordat o atenție specială vizitei generalului Scott, readucând în actualitate, peste un secol și jumătate, „gestul” întreprins cândva de preotul Samuel Damian³⁷. Întors în țară, după încheierea periplului american, venit, din nefericire, cam târziu, ilustrul călător scria că la Youngstown, Ohio, „la o masă care mi se dă în clubul universitarilor, cu largă participare de români înstăriți, aud pentru întâia oară expresia clară și francă a sufletului american. Știam – își amintea el – câți din America au fost pe la noi, în zilele de restriște de la Iași și pe urmă. Dar aici găsesc mai mult decât atât: amintirea simpatiilor care au întovărășit războiul nostru pentru independență, considerația pentru ce am ajuns a fi, dorința

³⁶ Cf. Demetrius Dvoichenko-Markov, **A Romanian Priest in Colonial America**, în *American Slavic and East European Review*, New York, Columbia University Press, XIV, No. 3, October 1955, p. 382-389; Gheorghe I. Florescu, **Primul român care a „descoperit” America?**, în **Romanian Studies at the Turn of the Century**, Edited by Kurt W. Treptow, Iași, Oxford, Portland, The Center of Romanian Studies, 2000, p. 165-188.

³⁷ Hugh L. Scott, **Some Memoires of a Soldier**, New York, London, The Century Co., 1928, p. 570-587; Gheorghe I. Florescu, **Raporturi româno-americane în anii primului război mondial. Misiunea Hugh L. Scott (1917)**, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”*, XXV, 2, Iași, 1988, p. 263-301; N. Iorga, **Memorii**, Vol. I-ii, București, Editura „Națională” S. Ciornei, «1931», p. 44; Idem, **Misiunea Americii**, în *Neamul Românesc*, Iași, 23 iunie 1917, p. 1; **Sosirea misiunii americane în Iași**, în *Evenimentul*, Iași, 21 iunie 1917, p. 1.

ca și nota noastră etnică, la aceia cari vor rămânea aici, să se amestece în sinteza *civilizației americane* (subl.ns.), care de acum trebuie să fie”³⁸. Trei ani mai târziu, redactând **O viață de om așa cum a fost**, își va aminti încă o dată, în momentul când a ajuns la anii Marelui Război, că „acei trimeși ai luptătorilor din Vest, a căror misiune era să ne arate că nu luptam singuri pe frontul supremelor eforturi, sosiră în sfârșit. Erau de tot felul. Un general american, un grup de intelectuali de acolo, curioși, naivi, copilăroși, cu un profesor care se uita la colecția mea de monede noi, [...] împrumuta broșuri despre război de la mine [...] Oricum, te mai simțeai pe pământ la contactul cu dânșii, plecați de așa de departe; cu venirea lor intra o rază de lumină în temnița noastră îngustă și întunecată, duhnind a mormânt”³⁹. În momentul consumării acestor scene, memorialistul a trecut peste ele în grabă, deși era apăsător de nesfârșitele necazuri zilnice. De această dată, însă, consemnându-le, amintirea lor i-a trezit sentimente de sinceră și impresionantă recunoștință pentru „solii americani”.

Dacă o asemenea vizită ar fi avut loc la începutul secolului XX, *America lui N. Iorga* ar fi arătat, neîndoielnic, altfel. Probabil că și biografia sa ar fi fost diferită. Poate, chiar, și opera. Dar, avansând, azi, asemenea prezumpții, nu facem decât să sugerăm un „dacă”, atunci și acolo unde îndoiala și reprimarea nu-și mai au locul, decât ca un gest târziu și echivoc.

Înainte de N. Iorga, ajunseseră în America, printre alții, N. Titulescu, în 1925⁴⁰, și Regina Maria, în 1926⁴¹. Dar, așa cum se recunoaște îndeobște, America se dezvăluie fiecăruia altfel, în funcție de acela care își asumă responsabilitatea de a o „descoperi”, în raport de timpul încercării și, bineînțeles, de intențiile care au determinat o asemenea chemare, care nu poate fi, nicidecum, una personală, întru totul. Fiecare poartă cu sine o „lume nouă”, pe care o numește, de un timp, „America”. Toți cei care au vizitat acest „colț” de lume înainte de 1930 au descoperit un continent anume, unul care, privit cu ochii fiecăruia și ai tuturor, se

³⁸ N. Iorga, **Pe drumuri depărtate**, vol. III, p. 58-59.

³⁹ Idem, **O viață de om așa cum a fost**, p. 361.

⁴⁰ George G. Potra, **N. Titulescu în S. U. A. și Canada**, în *Revista româno-americană*, București, Nr. XXII-XXIII, Ianuarie 2012, p. 149-244.

⁴¹ Maria, Regina României, **Însemnări zilnice (1 ianuarie-31 decembrie 1926)**, Volumul VIII, Traducere de Sanda Ileana Racoviceanu, Îngrijire de ediție, Cuvânt înainte și note de Vasile Arimia, București, Editura Cognitia, 2010, p. 314-427.

înfățișa la fel, dar, străluminat de sclipiri personale, surprinse într-un moment anume, se diferenția, în funcție de mulți factori, nu lesne sesizabili. Așa cum este firesc. Conștientă de aceste particularități, care conferă Lumii Noi o aură ezoterică, ziarul *America* își informa cititorii, la 9 ianuarie 1930, că „D-l Profesor Nicolae Iorga, cel mai luminat om din Țara Românească, vine [...] să cerceteze pe Românii din Statele Unite, pe care i-a iubit și-i iubește și pentru care a scris ani îndelungați”, determinându-ne a ne întreba „cu ce ne arătăm când va veni ilustrul oaspe între noi?”⁴².

N. Iorga a ajuns în Lumea Nouă destul de târziu, atunci când ea nu mai era aceea de la sfârșitul secolului XIX, dar nici cea de după 1918, imediat. Cine îl cunoaște va înțelege și va accepta că el nu era „conchistadorul” de altădată, dar nici „descoperitorul” modern, ajuns adeseori dincolo de Atlantic cu gânduri care îl priveau doar pe el, ci intelectualul dornic, dar mai întâi destinat, de a vedea și a înțelege o altă lume, pentru a se descoperi pe sine și a-și înțelege mai bine țara și lumea sa. Avea 59 de ani atunci, deci o vârstă a deplinei înțelepciuni, când putea înțelege identitatea unei lumi considerată a se afla încă departe de aceea din care venea el. A pus piciorul pe pământul Noului Continent cu un an înainte de a se împlini secolul de când Alexis de Tocqueville a „descoperit” America sa. Fără a fi numai decît un deschizător de drumuri, în sensul inițial al acestei sintagme, el era o personalitate de talie europeană, a cărei prezență în lumea dintre cele două oceane nu a trecut neobservată, în epocă și chiar mai târziu.

Trebuie precizat că în 1930 N. Iorga nu deținea nici o funcție politică oficială, în afară de aceea că era președinte al unei formațiuni partidiste marginale. Călătoria sa în America nu a avut un caracter oficial, astfel încât dimensiunile și implicațiile ei nu au fost influențate direct de realitățile politice și de raporturile diplomatice ale momentului. Cu toate acestea, prezența sa în Lumea Nouă nu a trecut neobservată, nici în România și nici dincolo de Ocean. Nu trebuie uitat că a fost primit de Președintele Americii și că a vizitat redacția ziarului *The New York Times*, întâlnindu-l pe Adolph S. Ochs.

Înainte de toate, însă, s-a întâlnit cu mulți dintre românii americani, aflându-le doleanțele și bucuriile lor. Aceste detalii sunt în măsură să

⁴² *America*, 9 ianuarie 1930, p. 1.

evidențieze adevărata semnificație a evenimentului⁴³. De altfel, prezența sa dincolo de Ocean se datora invitației lor și de aceea ei erau deosebit de mândri de a se întâlni cu o personalitate atât de importantă și cunoscută în întreaga lume civilizată. La fel de relevant, ori poate chiar înainte de toate, a fost dialogul pe care l-a întreținut în permanență cu societatea americană, pentru a-și face cunoscută țara într-un spațiu politic și cultural unde orice afirmare reclama un efort special și permanent. De aceea, a conferențiat la atâtea mari universități americane, care pregăteau viitorul lumii de mâine. Iar onoarea de a se fi întâlnit președintele S.U.A. a conferit voiajului transatlantic al marelui român o dimensiune specială, care nu poate fi trecută cu vederea și nici minimalizată⁴⁴. Toate aceste gesturi de înaltă considerație se vor repercuta, bineînțeles, asupra României și, desigur, asupra comunităților românești din S.U.A.

Drumurile americane ale lui N. Iorga au reprezentat, atât pentru el, cât și pentru țara sa, o experiență unică, din multe puncte de vedere, care a permis depășirea unor dificultăți speciale, greu de sesizat fără o atenție anume. Fascinat de orizonturile Lumii Noi, el va recunoaște, nu mult timp după încheierea acestui periplu inițiat, că „în America eu am fost primit așa de bine, încât aceasta constituie pentru mine o datorie de conștiință”⁴⁵. Așa se explică și conferințele prezentate imediat după revenirea în țară, care trebuie privite ca o continuare și o întregire a celor ținute în America. Vorbind, la 9 aprilie 1930, despre *Pământul* dintre cele două oceane, el nu se sfia să declare că „Pentru că America a făcut foarte mult bine României, și pentru români, America *este* o țară frumoasă”⁴⁶. Dacă în America a vorbit despre România, întors în țară, el le-a împărtășit conaționalilor săi cunoștințele și impresiile adunate despre *America și românii din America*, adică ale „acelora care m-au primit cu prietenie și m-au condus în America, celor mari și celor mici, fără deosebire”⁴⁷.

⁴³ **Prof. and Mrs. Iorga honored at reception**, în *The New York Times*, March 18, 1930, p. 21. Vezi și Mircea Răceanu, *op.cit.*, p. 113.

⁴⁴ Cf. Father Vasile Hațegan, **Researching Romanian-American History**, în *Calendarul național-ilustrat al românilor americani pe anul 1999*, North Olmsted, Ohio, The Union & League of R. S. A., Inc., 1999, p. 102.

⁴⁵ N. Iorga, **Pe drumuri depărtate**, vol. III, p. 115.

⁴⁶ **Ibidem**.

⁴⁷ N. Iorga, **America și românii din America**. Vezi și **My American Lecture**, București, 1932; Ion Stanciu, *op.cit.*, p. 257-258.

*

Nu am intenționat să abordăm într-o manieră exhaustivă întreaga sferă a raporturilor lui N. Iorga cu America, ci am încercat numai să readucem în actualitate acest subiect, întrucât el continuă să suscite un interes special și azi, judecat din perspectiva unui alt secol, când lumea își reconsideră trecutul, în virtutea imperativelor proprii zilelor noastre și ale viitorului, deopotrivă.

În continuare, am reprodus scrisoarea adresată de N. Iorga lui Andrei Rusu și Nicolae Benchea, la 31 august 1929, prin care își exprima acordul de a vizita America și comunitățile românești de acolo.

Am transcris apoi unele articole apărute în *The New York Times*, în zilele prezenței sale în S.U.A., dar și după aceea, până în 1940. Toate sunt necunoscute, încă, dar interesante și azi.

Mulțumim, pe această cale, Domnișoarei Linda Seavy, Office Manager of the St. John Fisher College Lavery Library, și Domnului Grant G. Harris, Head, European Reading Room, Library of Congress, Washington, D.C., pentru ajutor și amabilitate.

Vălenii de Munte, România

D-Sale
D-Lor Andrei Rusu și N. Benchea,
Clubul „Nicolae Iorga”,
Indiana Harbor, Ind.,
P. O. Box 126.
Statele Unite din America.

31 August
1929

Domnii miei,

M'a mișcat adânc scrisoarea dvoastre, plină de atâta iubire.

De și îmi dau samă de greutatea unui asemenea drum și sufăr pe mare, aș încerca să vin la dvoastră prin *Ianuar 1930*, plecând de la Paris, unde fac lecții în orice an. M-ar întovărăși soția mea, care nu mă poate lăsa fără îngrijiri.

Ar trebui să vorbiți la Biroul universitar pentru profesori străini, care, după spusa profesorului Craigie, dorește visita mea. S'ar putea anunța conferințe. Dar vorbesc englezește prost și înțeleg greu. În alte limbi nu întâmpin piedici.

Primiți, vă rog, bune salutări și calde mulțămiri.

N. Iorga

N. Iorga, **Correspondență**, 3, Ediție, note, indici de Ecaterina Vaum, București, Editura Minerva, 1991, p. 184-185

PROF. JORGA (sic!) HERE, TALKS OF PEACE

Rumanian Statesman and Head of Bucharest University Arrives on Roma

Is welcombed by Jews

Former Anti-Semitic Leader Explains Change of Views – To Lecture in America

Professor Nicholas Jorga, Rumanian historian and statesman and president of Bucharest University, arrived yesterday on the Italian liner Roma to lecture in the United States. Although a former leader in the anti-Semitic movement, Professor Jorga is now friendly to the Jews and was heartily welcomed by Jewish leaders when the liner reached her pier.

Among those who met him was Carol Davila, Rumanian Minister to Washington, who went down the bay to board the Roma at Quarantine. Others included George Boncesco and Jacob Rosenthal, advisers to the Rumanian Legation.

Professor Jorga explained his change of viewpoint on the Jewish question by saying that until the time he severed his connection with anti-Semitic groups the competition between Jews and Christians was bitter and that the Jews had almost complete control of trade. He felt, then, that he had no other course but to take a stand against them.

Now, he added, Rumania has become a greater country with opportunity for all creeds and all classes and all classes feel the need for working together toward national advancement. Above everything else, Professor Jorga said, he is for peace.

Professor Jorga, long a member of Parliament and leader of the National Democratic Party, was the tutor of Prince Carol, who renounced his rights to the Rumanian throne several years ago and is now in exile in France.

The professor will stay in New York for several days after which he will go to Chicago and Indian Harbor, Ind., where he is to lecture. He was invited there by the Nicholas Jorga Club, founded in his honor by Rumanians twenty years ago.

The New York Times, January 28, 1930, p. 9

Notes of Social Activities in New York and Elsewhere

New York

Mr. and Mrs. Elie Cristo-Loveanu (sic!) will give a reception on Monday in the small ballroom suite of the Ritz-Carlton for Dr. Nicholas Iorga, president of the

University of Bucharest.

The New York Times, March 15, 1930, p. 19

RUMANIAN EDUCATOR TO SPEAK HERE

The Department of History at Columbia University will entertain Dr. Micolae (sic!) Iorga, president of the University of Bucharest, and Mrs. Iorga at dinner Tuesday evening. After the dinner Dr. Iorga will lecture on „History and Historians at the Present Time” in the Casa Italiana, where a reception will be held later under the auspices of the Rumanian Minister, Carol A. Davila. Dr. and Mrs. Iorga will be guests at a reception given by the Rumanian portrait painter Elie Cristo-Loveanu, and Mrs. Cristo-Loveanu tomorrow afternoon from 4 to 6 o’clock at the Ritz-Carlton.

The New York Times, March 16, 1930, p. 23

Notes of Social Activities in New York and Elsewhere

New York

A reception and tea will be given this afternoon at the Ritz-Carlton by Mr. and Mrs. Elie Cristo-Loveanu for Dr. Nicholas Iorga, president of the University of Bucharest.

The New York Times, March 17, 1930, p. 27

PROF. AND MRS. IORGA HONORED AT RECEPTION

President of University of Bucharest Guests of Mr. and Mrs. E. Christo-Loveanu

Mr. and Mrs. Elie Cristo-Loveanu gave a reception yesterday in the small ballroom suite of the Ritz-Carlton for Dr. Nicholas Iorga, historian and president of the University of Bucharest, and Mme. Iorga. Professor Iorga is the leader of the National Democratic party of Rumania and for many years has been a member of Parliament. He is corresponding member of the Institut de France and of the Academie des inscriptions of Paris.

Yesterday’s hosts were decorated recently by the Rumanian Government. They were assisted in receiving by Mrs. Adolf Ladenburg and Mr. and Mrs. George Washington Kavanaugh. Among the guests were:

Sir Joseph and Lady Duveen, Professor and Mrs. Henry Fairfield Osborn, Mr. and Mrs. T. Tileston Wells, Major Gen. and Mrs. William N. Haskell, Professor and Mrs.

James F. Shotwell, George Boncesco of the Rumanian Legation, Mrs. Douglas Robinson, Mr. and Mrs. William Nelson Cromwell, Mrs. William Benjamin, Miss Julia Benjamin, Mrs. Francis Rogers, Mrs. Robert W. Kelley, Mrs. James W. Dickson, Mr. and Mrs. Richard Hurd, Mrs. Charles S. Lee, Count and Countess Adolphe J. von der Palen-Klar, Mrs. Leonora Warner, and I. Rosenthal and Mr. Tarcaenu (sic!) of the Rumanian Consulate.

Also Mr. and Mrs. Ira Nelson Morris, Miss Juliana Cutting, Mrs. Benjamin Guggenheim, Mrs. John Adams Mayer, Mrs. Laurent Oppenheim, Judge and Mrs. George Bernard, Mr. and Mrs. Mathew Ritter, Mrs. M. Sartoris Hirst, Mr. and Mrs. Charles Brackett-Barkley, Mr. And Mrs Lawrence Cowen, Mrs Edward Faulks, Mrs. Charles E. Proctor, Mrs. Eugene Savidge, Mr. and Mrs. G. Drexel Steel, Mr. and Mrs. Walter Littlefield, Mme. Yvette Le Bray, Mrs. G. T. Winternitz, Mrs. Florence Foster Jenkins, Miss Vita Harrsen, Mrs. Hiram Todd, the Misses Suzanne and Mary Todd, Mr. and Mrs. James S. Cushman, Dr. George Kunz and Edmund Stone.

The New York Times, March 18, 1930, p. 27

PAPER USES PARABLE TO ASSAIL KING CAROL

Retells Story of Nebuchadnezzar – Loyal Journal Retorts That the Device Is Silly

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Jan. 28. – A serious political duel, not without its amusing side, is being conducted in the press concerning the situation in Rumania. Since King Carol's return the newspaper *Îndreptarea*, the organ of King Carol's old supporter, General Averescue (sic!), contained yesterday an article known to have been written by General Averescu himself. It was headed „Mene, Mene, Tekel Upharsin.” Under the pretense of retelling the story of the Chaldean conquest of Babylon, General Averescu gave his readers clearly to understand that the country, under King Carol, was worse administered than ever before. The article contained plain hints that if King Carol wishes to avoid Nebuchadnezzar's fate he must rule reasonably and carefully, as danger is in the air.

General Averescu's party contemplates his expulsion for writing the article.

The organ of Premier J. (sic!) Jorga, the *Nejambul* (sic!) Romanesc, contains a reply tonight believed to have been written by the Premier himself, concluding with the words: „It is foolish to attempt to revive Daniel's prophecies in present day Rumania. It is impossible to transfer events which occurred in the palace of Nebuchadnezzar to the palace of King Carol in Calea Victorei (sic!).”

Former Premier Maniu's audience with Carol this week at the King's request continues to arouse interest, as it is believed to foreshadow a change in the Cabinet. It is stated that M. Maniu said he would yield to Carol's wish that he return to political life only if the King decreed new elections to be conducted by him.

The New York Times, January 29, 1932, p. 20

END OF JORGA REGIME FORESEEN IN RUMANIA

Nicolas Titulescu Is Recalled From Geneva by Carol and Will Seek Cabinet

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Feb. 10. – Your correspondent learns from exclusive sources of an important political development in Rumania, presaging the end of the semi-dictatorial regime of Professor Nicolas Jorga.

King Carol has suddenly recalled Nicolas Titulescu, Rumanian Minister to London, from Geneva, where he has been representing Rumania at the disarmament conference. He is expected to reach the capital on Saturday.

Owing to the refusal of the Liberals to support the Cabinet of Professor Jorga and Constantine (sic!) Argetoianu further, the government's situation has become impossible. This refusal arose from the plan of M. Argetoianu, who is the Finance Minister, to convert to thirty-year obligations half of the agrarian debts to the banks, which furnish the main strength of the Liberal party.

It is expected that on his arrival M. Titulescu will repeat the attempt he made in April, 1931, to form a national concentration Cabinet. Since under the Jorga régime the economic situation of the country has grown steadily worse, the anticipated obstacles which then arose will be eliminated.

As M. Titulescu is already exercising the largest influence in Rumanian foreign policy, this policy would be unchanging should he succeed in forming a Cabinet. Radical changes in the home policy could be expected, however.

The New York Times, February 11, 1932, p. 5

RUMANIAN CABINET CRISIS EXPLAINED

Finance Minister Says Titulescu Is Returning From Geneva Merely for Consultation

Special Cable to The New York Times.

BUCHAREST, Feb. 12. – The news of the departure of Nicolas Titulescu from Geneva, where he has been representing Rumania at the Arms Conference for Bucharest, has turned out to be a bombshell in Rumanian politics.

Finance Minister Constantine Argetoianu has hastened to declare that the return of M. Titulescu is connected only with M. Titulescu's attitude toward foreign affairs,

which he desired to reconcile with the attitude of the government, especially in the question of relations with Russia in connection with the question of disarmament, respecting which M. Titulescu had differences with Foreign Minister Ghika (sic!).

The newspaper *Adverul* (sic!) supports this version, declaring M. Titulescu is coming to report to the King on activities behind the scenes in Geneva for revision of the peace treaties in connection with the disarmament conference.

The newspaper *Universul*, on the other hand, writes that King Carol told Premier Nicolas Jorga he was determined to see a concentration Cabinet formed, and Professor Jorga reluctantly agreed to support the plan, adding that he did not believe it possible to succeed today.

In order to make sure this Cabinet is formed, says *Universul*, M. Titulescu is coming to Bucharest.

Your correspondent learned tonight that Premier Jorga offered his resignation to King Carol today, saying he felt he had lost the King's confidence and begging his protection against the intrigues of M. Argetoianu. King Carol is said to have replied that Professor Jorga had not lost his confidence and declined to accept his resignation.

In political circles it is declared that M. Argetoianu *believes* Professor Jorga's cause is doomed and that he supports the idea of a Cabinet of Concentration under M. Titulescu.

It is not generally expected that M. Titulescu, on his arrival in Rumania, will consent to exchange his present eminent position in international affairs to head such a Cabinet as would be open for him to form.

The New York Times, February 13, 1932, p. 22

JORGA SEES PILSUDSKI

Rumanian Premier Discusses With Him Proposed Russian Pact

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, Mar. 2. – Marshal Joseph Pilsudski, Polish Minister of Military Affairs, who passed through Rumania today en route to Egypt for his health, was met at Buzeu (sic!) by Premier Jorga of Rumania.

In connection with this meeting, at which the question of signing a pact of non-aggression with Russia was discussed, Premier Jorga had been instructed by King Carol to make Rumania's attitude clear to Marshal Pilsudski in view of the Soviet refusal to include recognition of the annexation of Bessarabia in such a pact.

Two proposals for mediation have been received, one from the Polish Foreign Minister, August Zaleski, and the other from Colonel Beck, representing Marshal Pilsudski himself. These were discussed today.

The New York Times, March 3, 1932

JORGA EMPHASIZES TREATIES

BUCHAREST, Rumania, March 12 (AP). – Premier Nicholas Jorga said in the Senate today that Rumania was disposed to collaborate with the other four Danubian States only if peace treaties were left intact.

On the subject of a proposed nonaggression pact between Rumania and Soviet Russia, the Foreign Minister said that Rumania had broken off negotiations on the advice of France and Poland.

The New York Times, March 13, 1932, p. 19

KING CAROL'S TUTOR RESIGNS AS PREMIER

Dr. Jorga and Cabinet Quit Over Failure to Obtain a Loan to Bolster Rumanian Finances

Titulescu Is Summoned

Nation Hopes London Ambassador, Supporter of Ruler, Can Form a Concentration Ministry

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, May 31. – The entire Rumanian Cabinet, headed by Dr. Nicholas Jorga, resigned tonight on the heels of yesterday's denial that Finance Minister Argetoianu would withdraw. An urgent message was sent to Dr. Nicholas Titulescu (sic!), Ambassador at London, to return from Geneva.

The Cabinet's resignation, resulting from its inability to negotiate a loan abroad and to meet government salaries, came as a surprise. The Ministers had adjourned their two-hour Cabinet council, at which King Carol presided, to reassemble June 9, and Premier Jorga went into private conference with the King for half an hour.

Emerging from the royal palace, Dr. Jorga dismissed his official motor, saying, „I am no longer Premier. I am not entitled to use the car. ” He walked home.

King Carol opened the Cabinet council by urging the government to find a solution for the problem of paying government servants and army officers. Dr. Jorga, on leaving the King, telephoned to Dr. Titulescu at Montreaux, Switzerland, informing him the Cabinet had resigned and asking him to return immediately. Political circles say Dr. Titulescu is likely to try to form a concentration Cabinet based on former Premier Maniu's National Peasant party and M. Duca's Liberals. The peasant leaders, however, are not enthusiastic over the prospect of pulling the chestnuts out of the fire for some one else in these troublesome times. M. Duca, while ready to participate, declared those Liberals were not prepared to enter who had State contracts.

Dr. Jorga, after his resignation, told newspaper men: „We have resigned because we were unable to find funds to pay public officials' salaries and unable to conclude a loan and yet are willing to cut government salaries 50 per cent. You will now get a Titulescu Government. I cannot obtain a loan.”

Dr. Nicholas Jorga, the aged former tutor of King Carol, president of the University of Bucharest and called by his adherents „Rumania's grand old man”, became Premier in April, 1931.

Liked or disliked, he is acknowledged as Rumania's greatest scholar, and when he led the Opposition in Parliament he was regarded as a progressive statesman. During the voluntary exile of King Carol, then Prince Carol, in Paris, Dr. Jorga repeatedly attempted to influence the heir-apparent to return to Rumania and to become reconciled with his wife, Princess Helen.

In the latter years his power has been felt in Rumania, and he was the first to advocate the necessity for Rumania of an outlet on the Adriatic, arguing that Turkey's Balkan policy would soon reduce the Black Sea to a closed lake, crippling if not destroying the value of Rumania's ports.

When Dr. Jorga assumed the Premiership it was regarded as only a preliminary to a dictatorship headed by King Carol.

Last January, while motoring between Sinaia and Bucharest, he was attacked by two men armed with knives, but the assault was frustrated.

Following student riots and general dissatisfaction among various factions of the country, mainly the peasantry, Dr. Jorga's fall was predicted as early as last February. M. Titulescu was recalled and it was thought at that time that he would be asked to form a new government.

The New York Times, June 1, 1932, p. 4

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, Nov. 24. — Former Premier Jorga sharply attacked Foreign Minister Titulescu in the Chamber of Deputies today for the breakdown of negotiations with Russia for a pact of nonaggression. He said M. Titulescu was a dangerous person who had already caused the fall of several governments. M. Titulescu replied, „It was not me but your incompetence that wrecked your Cabinet”. There was loud applause.

The New York Times, November 25, 1932, p. 8

RUMANIAN TO VISIT HELE

Ex-Premier Seeks to Reconcile Princess to King Carol

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Dec. 31. – Former Premier Professor N. Jorga is expected to go to Florence in January to meet Princess Helen, King Carol's divorced wife. It is reported he will attempt to effect a reconciliation and persuade the Princess to return to Rumania.

It is said Rumanian political parties are instigating Professor Jorga's mission. He is Carol's former tutor.

It is learned, however, that the chances of reconciliation are slight because of the royal couple's great differences of opinion. It is considered unlikely Professor Jorga can induce Princess Helen to return to Bucharest, where she suffered many humiliations.

The New York Times, January, 1, 1935, p. 1

RUMANIANS URGE CAUTION

Sharp Swing to Right or Left Is Deplored by Liberals

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, March 19. – Former Premier Nicolas Iorga in a Neamul Romanesc article urges Rumanians not to follow foreign rightist or leftist tendencies but only to seek Rumania's interests.

„Some believe that all good comes from the West,” he said, „while others act as though the Austrian change were a national success. This manner of commenting on international events presents a grave danger.”

The Liberal Viitorul also protests against the tendency of certain rightist papers to enthuse over the changes in Central Europe. It holds that such tactics certainly do not serve the great aim of the pacification of Europe.

George Bratianu, former Liberal leader, urges the necessity of a coalition of all the Danubian States, including Hungary, in order to meet the steadily growing German pressure in this part of the world. Only by such cooperation, he declares, will it be possible to ensure the sovereignty, and even the existence, of the small Danubian States.

The New York Times, March 20, 1938, p. 34

RUMANIA CONCERNED OVER INDEPENDENCE

Nation Must Heed Fate of Czechoslovakia, Iorga Asserts

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, Oct. 8. – Public opinion continues to manifest concern regarding the aftermath of the Czechoslovak partition and there are demands for a

coordinated program of measures assuring Rumanian independence, especially in view of Hungarian revisionist demands.

Professor Nicolas Iorga urges in a newspaper article that Rumania must heed the lesson of the fate that has overtaken her ally; she must not rely on outside help, but must work out her own salvation. To achieve this is essential, he says, to secure the cooperation of all nations for the decisive moment.

All political circles now believe that there is a strong probability that Hungarian revisionist claims may develop into a menace to Rumanian territory. King Carol is in constant conference with his Ministers and generals. Armament production continues to be speeded up.

With regard to Economics Minister Walther Funk's Balkan trip there is a strong feeling here against allowing Rumania to become Germany's economic vassal. It is pointed out that the country's products, especially oil, can be sold for cash in most of the world markets, whereas the German barter policy, inaugurated by Dr. Hjalmar Schacht, Reichsbank President, has only brought disappointment to exporters. But it is pointed out also that Rumania must obtain financial help from London and Paris if she is to remain economically independent.

The New York Times, October 9, 1938, p. 39

RUMANIAN ACCUSES HUNGARIANS

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, Oct. 17. – Professor Nicholas Iorga, Minister Without Portfolio, writing in today's Neamul Romanesc, protests that Hungarian airplanes are flying over Rumanian territory dropping manifestoes and that Hungarian gendarmes are crossing the frontier to carry on revisionist propaganda among the Hungarian minority in Rumania.

The New York Times, October 18, 1938, p. 2

RUMANIAN OPENS DRIVE FOR PRO-ITALIAN POLICY

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, Oct. 17. – Former Premier Nicolas Iorga, one of the greatest Rumanian authorities on national questions, whose influence is still felt in government circles, writing in the Temps explains that no country can now rely on France's support.

French steel helmets will not appear in the defense of foreign countries, he writes; nevertheless, in difficult situations Rumania will ask France's advice.

Rumania should ask Italy to forget the application of sanctions which was decided by a government not answering the nation's desires, he states.

M. Iorga's article aroused considerable interest, and well-informed circles indicate it is the opening gun in a campaign for an Italophile policy.

The New York Times, October 18, 1938, p. 2

RUMANIA BANS PARTY NEWSPAPERS

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, Dec. 19. – The inauguration of a one-party system in Rumania and the consequent outlawing of old political groups was signalized today by the closing of the newspaper *Viitorul*, for forty years the organ of the once omnipotent Liberal party. The National Peasant newspapers *Dreptatea* and *Patria* were also banned. Professor Nicholas Iorga has removed his name from his former National Democratic organ, the *Neamul Romanescu* (sic!) , which probably foreshadows its disappearance.

The New York Times, December 20, 1938, p. 14

4 SENATORS ARE BARRED

Rumanians Refuse to Wear Renaissance Front Uniforms

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, June 9. – The newly elected Senate met this morning and elected Professor Nicolas Iorga president.

Four Senators „by right” – Juliu Maniu, Ion Mihalache, Nikolai Lubu (sic!) and Demteriu (sic!) Dobrescu – all prominent members of the former National Peasant party, failed to gain entrance to the Senate Chamber because they were not wearing the Renaissance Front uniform.

Professor Iorga appealed to them to forget political differences and join in the Parliament's work.

The New York Times, June 10, 1939, p. 9

PACT URGED ON BULGARIA

Rumanian Minister Appeals for the Balkan Entente

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, June 12. – Professor Nicolas Iorga, Minister Without Portfolio, in a newspaper article today appeals to the Bulgarian Premier to join the Balkan Entente, but insists that Bulgaria's territorial claims cannot be countenanced by Rumania.

The article has importance, in view of the presence of the Rumanian Foreign Minister, Grigore Gafencu, in Angora, Turkey, where he is discussing with Turkish leaders the possibility of creating a united Balkan front.

The New York Times, June 13, 1939, p. 8

INSISTS SENATORS WEAR UNIFORM

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, June 12. – Nicolas Iorga, the Senate President, has sent a public letter to those Senators who have been prevented from entering the Senate chamber because they did not wear the uniform of the Renaissance Front. He insists that participation in the Senate's sessions is conditioned by law on subscription to the party oath in prescribed form and wearing of the uniform.

The New York Times, June 13, 1939, p. 11.

RUMANIAN SENATORS BAR YES ROLE, OUST PRESIDENT

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, June 13. – The newly elected Senate, at its first business session, today forced the resignation of its president, Nicholas Iorga. The Senators are apparently determined not to be mere „yes-men.”

As soon as the sitting opened Professor Iorga read standing orders of his own compilation and asked for an immediate vote on them, article by article. One Senator asked time for consideration of the articles, but Professor Iorga declined. He continued reading, brushing aside all suggestions and preventing discussion. The voting was by a show of hands. At first some Senators raised hands, but when their suggestions were brushed aside they remained both silent and motionless. Meantime, sixty-one Senators signed a request for the secret ballot, which the president was compelled to accept.

The outcome was that his standing orders were rejected by 88 to 49. His resignation followed.

The New York Times, June 14, 1939, p. 16

RUMANIANS NAME SENATE HEAD

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, June 15. – The Senate today elected Constantin Argetoianu, former Minister of Industry, as its president. Professor Nicolas Iorga, on his resignation from the office after an adverse vote, had proposed Professor Alexander Cuza, anti-Semitic leader, as his successor. All the morning newspapers, commenting on Professor Iorga's resignation in similar terms, explained that the vote was due to his intractability in trying to force the Senate to accept his presidency for a term of nine years.

The New York Times, June 16, 1939, p. 7

RUMANIAN SENATOR CHARGES LIBEL

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, June 17. – Senator Istrate Micescu has begun a libel action against Professor Nicolas Iorga and his successor as President of the Senate, Constantin Argetoianu. The suit is based on a passage in recently published Iorga memoirs. He demands damages and withdrawal of the book from circulation.

The New York Times, June 18, 1939, p. 21

RUMANIA VOTES UNIFORMS

Senators and Deputies Must Wear Renaissance-Front Raiment

Special Cable to The New York Times.

BUCHAREST, June 20. – New standing orders were adopted today by both the Senate and Chamber of Rumania. They make wearing a Renaissance Front uniform compulsory for all members not only during sessions but at all public ceremonies.

They give the Presidents of both Houses – elected for only one year instead of nine which Professor Nicholas Iorga proposed – wide disciplinary powers, including the permanent exclusion of recalcitrant members, and they limit the duration of speeches. The right of interpellation is maintained.

The New York Times, June 21, 1939, p. 9

RUMANIAN OUTLAY ON ARMS STRESSED

Calinescu Tells the Chamber That the Nation's Frontiers Will Remain 'Immovable'

Voices hopes for peace

But Declares Minority Issue Is an Internal Matter, Not a Territorial One

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, June 28. – In the Chamber of Deputies today Premier Armand Calinescu made his scheduled statement on domestic and foreign policy. It was

a long, comprehensive, businesslike exposition of the present situation.

The Premier reiterated that Rumania did not claim anything beyond her frontiers and that her chief concern was the maintenance of peace.

M. Calinescu insisted that Rumania's partial mobilization during the March crisis had been neither a threat nor a provocation, but a precaution. He indicated that this partial mobilization had enabled the general staff to remedy certain deficiencies and that consequently the country today stood ready to defend its frontiers with all its resources in men and material. [...]

The Premier stressed that the minority question remained an internal matter for Rumania and that in no case could it become a territorial problem.

In the Senate today Professor Nicolas Iorga made an appeal for a return to parliamentary government. Rumania, he said, „has never been and never will be a totalitarian State.”

The New York Times, June 29, 1939, p. 12

RUMANIAN SESSION ENDS

Parliament Fails to Set Up ‚Free Zones’ Under German Trade Pact

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, July 11. – The first session of the recently elected Parliament closed today after passing several minor government bills. The prorogation of Parliament until Fall surprised political circles. Some ascribe it to reasons of foreign policy.

In the Senate Dr. Nicolas Iorga, intervening in the debate on bill designed to assure a fair price for agricultural products, criticized severely the recent Rumanian-German trade agreement, likening it to the Turkish yoke under which Rumania lived for many years.

This agreement provides, among other things, for creation of German „free zones” in Rumanian Danubian ports. It was intended that these zones be arranged by special law. The prorogation of Parliament consequently shelves this question.

The New York Times, July 12, 1939

IORGA OF RUMANIA TO COME HERE

Wireless to The New York Times.

BUCHAREST, Rumania, Oct. 13 – Professor Nicolas Iorga, Rumanian historian and former member of the Royal Council, is arranging to go to the United States, where, it is understood, he will lecture at Columbia and Harvard Universities.

The New York Times, October 14, 1940, p. 2

NAZI TROOPS GUARD RUMANIAN CAPITAL

Iorga, Called 'Teacher of the Nation,' Slain – Michael Is Reported Ready to Flee

By The Associated Press.

BUCHAREST, Rumania, Nov. 28 – German troops garrisoned in provincial Rumania marched into this capital today as Iron Guards continued a purge of their enemies in open defiance of Premier General Ion Antonescu and their leader, Vice Premier Horia Sima.

Late in the day German troops from Pitesti, sixty-five miles north-west of Bucharest, came into the city, possibly at the request of Premier Antonescu, after the slaying of Nicolas Iorga, former Premier, in a follow-up on the assassination of former King Carol's aides. All other German soldiers in or near Bucharest were mobilized and ordered to stand ready for immediate action.

On the entire Rumanian Army division was reported en route to the capital to „assist in maintaining order.”

[Dispatches from Budapest said twenty more adherents of King Carol's regime were reported slain at the Rumanian oil center of Ploesti, and twenty-six Iron Guards involved in the Jihlava (sic!) prison purge of sixty-four prisoners were said to have committed suicide. One of those slain was identified as a prominent pharmacist accused of having sold acid used in an attempt to destroy the bones of Corneliu Zelea Codreanu, Iron Guard founder.]

An official communiqué from the Council of Ministers promised death for the killers of former Premier Iorga and former Finance Minister Virgil Madgearu – if they are caught.

During the day Premier Antonescu appealed to army officers to restore order, apparently in the face of police inability to control the situation. Iron Guards were said to have forced him to accept Radu Mironovici, extremist owner of the Iron Guard newspaper, as a new prefect of police in Bucharest.

Earlier Premier Antonescu had threatened death sentences to those responsible for the slayings of more than sixty-four former Carolists in bloody vengeance for the killing two years ago of the guard's „martyred” leader, Codreanu, and thirteen followers. M. Sima, against whose Iron Guard leadership the revolt also is directed, joined General Antonescu in an appeal for „legality, justice and order.”

The killing of Dr. Iorga, once a member of King Carol's council who had lectured in the United States, followed. He was seized in his home and his bullet-pierced body was found in a wood not far away. [Here the censor deleted thirty words.]

[How serious the situation was in Bucharest yesterday before troops arrived was hidden by the heavy censorship, after a dispatch was received telling of more than 1,000 Iron Guards pouring into the city.]

Juliu Maniu, Peasont (sic!) party leader; former Premier Ion Gigurti (sic!) and George Bratianu, former leader of the old Liberal party, were reported under heavy guard in government buildings.

Moves to Curb Terrorism

www.cimec.ro

BUCHAREST, Nov. 28, (UP) – The slaying of two more prominent Rumanian officials was revealed today as the government issued a stern decree designed to curb further terrorism by pro-Nazi Iron Guards who yesterday slew scores of followers of former King Carol. Two university professors, Dr. Nicolas Iorga and Dr. Virgil Madgearu, both former Cabinet members, were found shot to death near Bucharest.

Official circles said the killings occurred yesterday. They refused to say whether they were connected with the killing of sixty-four enemies of the Iron Guard at the tomb of the „martyred” Iron Guard leader, Corneliu Zelea Codreanu, and thirteen of his followers at Jihlava (sic!) prison.

The body of Dr. Iorga was found in the outskirts of the oil fields at Valenti Demunti (sic!), where he had a country home. Dr. Madgearu’s body was found in an automobile ten miles north of Bucharest. A few hours earlier he had been seen in Bucharest.

Dr. Madgearu had been Minister of Finance and of Commerce in several Peasant party governments. He was Professor of Commercial Science at the High Academy and author of works on economics.

The decrees signed today by Premier Ion Antonescu provided death penalties and swift trials for persons accused of premeditated murder and major thefts. Imprisonment at hard labor is provided for minor thefts and minor disorders.

Text of Decree

The decree follows:

Article I

Those who touch the liberty or home of any individual shall be punished by hard labor of five to ten years.

Article II

Those who violate or usurp property shall be punished by hard labor of five to ten years.

Article III

Premeditated murder shall be punished by death.

Article IV

The crime of stealing sums up to 50,000 lei shall be punished by hard labor from five to eight years. Stealing sums between 50,000 and 1,000,000 lei shall be punished by hard labor from ten to twenty-five years. Stealing sums greater than 1,000,000 lei shall be punished by death.

Trial for violations of any of above are to be given preference and a decision is obligatory within ten days after the opening of the trial.

The religious custom known in Rumania as a „black fast” has been ordered for all Iron Guards on Saturday, preceding the funeral on Sunday of Codreanu and the other Green Shirt „martyrs.” The bodies had been buried secretly, but Iron Guards found the grave. The bones of Codreanu were identified by three small crosses which he always wore around his neck, by a small ikon which he carried and by his wedding ring. Most

of the others were identified by their wedding rings or other personal objects. One was identified by his dentist.

Long after midnight, this correspondent visited the ancient Orthodox church where the fourteen coffins had been placed after impressive procession from Jihlava to the capital. Powerful lights played on the entrance. Boys and girls of the Iron Guard Youth were busy hanging long strips of green cloth. Huge urns burning incense were on the landings of the stone stairway. Priests chanted solemn prayers.

Within the church, there were ten green coffins in two rows of five each. Just before the altar were three more. Between the two groups was that of Codreanu, elevated and specially decorated.

Twenty-six uniformed Iron Guard Youths stood at attention at regular intervals around the coffins, while small boys and girls stood with lighted candles.

Masses and prayers will be continued day and night by relays of priests and Iron Guards standing watch until late Saturday, when the coffins will be removed to the outskirts of the city in preparation for the funeral.

(Textul este însoțit de cunoscuta fotografie a lui N. Iorga, îmbrăcat în uniformă Frontului Renașterii Naționale).

The New York Times, November 29, 1940, p. 1, 5

IORGA HAD ACTIVE CAREER

Historian and Politician, He Had Hand in Carol's Gaining of Crown

Dr. Nicolas Iorga was very closely associated with former King Carol of Romania because he had been his tutor. An eminent historian, he played a prominent part in the negotiations preceding Carol's assumption of the throne in June, 1930, after the now-banished King's four and a half years of voluntary exile.

Dr. Iorga was born at Botosani on June 18 (sic!), 1871. He was educated in Rumania, France and Germany and started his public career as a professor of history in Bucharest in 1904 (sic!). He was President of the Rumanian Chamber of Deputies in 1919 and 1920 and President of the Ministerial Council, 1930-31 (sic!). He wrote many books, including „A History of Anglo-Rumanian Relations,” a history of the Byzantine Empire, and a history of the Crusades.

The New York Times, November 29, 1940, p. 8

KING MICHAEL MAY FLEE

Many Others Reported Quitting Rumania – Army Rule Seen

By Eugen Kovacs

By Telephone to The New York Times.

www.cimec.ro

BELGRADE, Yugoslavia, Nov. 28 – Bucharest resembles a besieged town tonight, according to information received here, and Rumania has reached, following eleven weeks of Antonescu-Iron Guard regime, a position never known before.

Queen Mother Helen has fled the country, and it is expected that King Michael will follow her, since he regards himself as a prisoner in his own country. Many former political personalities are leaving by secret ways, and others are taking refuge in the provinces. Army officers, chiefly generals, are indignant, and it may easily come about that a military dictatorship will be established soon.

In Bucharest strong military patrols are circulating in the streets and all public buildings are being guarded by military forces armed with machine guns. The government does not seem to be sure of its position and still fears further disorders. The group of the Iron Guard known as the „Corpul Resletzi” (sic!) seems to be the center of the opposition movement, even though its commander is Vladimir Jashinsky (sic!), the present Minister of Labor.

Revolted by Iorga Slaying

The government has not yet arrested one of the murders. It seems that the assassination of scores of prominent men – mostly military – made no particular impression on Premier Ion Antonescu and the government. But the slayings of Professor Nicholas Iorga, Professor Virgil Madgearu and two other who could not be identified, whose bodies were lying in the woods near the Bucharest suburb of Baneasa, have disgusted Rumania's dictator.

Professor Iorga was called „the teacher of the nation”.

The Iron Guard's arrest of George Tatarescu, Constantine Argetoianu, Michael Ghelmegeanu, professor Michael Ralea and Ion Gigurtu – M. Gigurtu was released immediately following the intervention of the German Legation – was also too much for General Antonescu. His first order was to dismiss the Prefect of the Bucharest Police, Colonel Zavoianu, who made all these murders and arrests possible. The dictator appointed Colonel Palangeanu, King Michael's former Governor, who presented himself immediately at police headquarters, but Colonel Zavoianu refused to hand over his job. Long discussions commenced, and only after Vice Premier Horia Sima's intervention was Colonel Zavoianu persuaded to hand over his post to Radu Mironovici, who is the commander of the Iron Guard group known as the „Buna Vestire”.

That group, which has about 1,000 members, all armed, will now help to maintain order and try to avoid further acts of vengeance by the Corpul Resletzi group, whose members killed Premier Armand Calinescu.

No further acts are reported from the provinces today. It seems that activities of the opposition group were concentrated in Bucharest, where considerable nervous anxiety reigns. The former political personalities – not only the prominent ones but also those of secondary importance – are living in considerable fear since they cannot rely upon the protection of the legal government.

Even MM. Tatarescu, Argetoianu, Ralea and Ghelmegeanu, following their release from the hands of the police, were taken into the strongly fortified building of the Ministry of Interior and housed there, since otherwise the government could not

guarantee their safety.

The Germans have not intervened directly except in the case of M. Gigurtu. Most of those killed and arrested are known to be pro-French and anti-Nazi, and it would seem that this „purge” is pleasing to them. Professor Iorga, particularly, has made very strong anti-German statements, and the Germans are certainly not deploring his death.

The New York Times, November 29, 1940, p. 8

PROFESSOR IORGA ,TRIED’ IN WALK THROUGH STREETS

By The Associated Press.

BUCHAREST, Rumania, Dec. 3 – The „trial” of Nicolas Iorga, 72-year-old former Premier executed last week by Iron Guards, took place as he was walked through the streets of Bucharest, Rumanian sources said today.

Professor Iorga, an old friend of former King Carol, was seized by seven green-shirted Iron Guards at Sinaia House and was hurried along by his captors as they talked. He was silent as they argued the question of death or life. For three hours they walked, debating fiercely in undertones.

At last they came to a woods. There they voted. Four were for death.

„I expected this,” Professor Iorga said wearily.

The Holy Synod of the Orthodox Church pledged its loyalty to the Iron Guard State today and called for an end of discord in a statement signed by the Patriarch.

The New York Times, December 4, 1940, p. 6